

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 3. tripartita De Evangelio Dominicæ II. post Epiphaniam. Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & erat Mater Iesv ibi. Vocatus est autem & Iesvs, & Discipuli ejus ad nuptias. Prima pars declarat ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Poterit & specialis formari concio super illis verbis: Descendit cum eis Nazareth, & erat subditus illis; hoc est, erit subditus & obediens, cum ipsis quiete, modestè, & amanter agens, in illis omnibus dicto eorum obtemperans, in quibus ingenui filij solent parentibus obtemperare. Tractari igitur hic potest de obedientia parentibus debita, de qua fuse dictum est in Horro Pastorum, lect. i. super quarto precepto Decalogi, omniaq; ibi dicta huc referri possunt.

Matrimonium non esse verè & propriè unum ex septem legu Evangelicis Sacramentis à Christo Domino institutum, sed ab hominibus inventum, neque gratiam conferre anathema sit.

Christum porò Matrimonium ad dignitatem Sacramenti elevasse, quando nuptias hodie sua præsentia approbavit, nonnulli censent Theologi. Quia tunc eas primitivis signorum suorum publicoque miraculo decoravit, de Virgine nascens approbavit virginitatem, inter viduæ brachia in templo præsentatus, sic & approbavit matrimonium, non solum sua præsentia, sed & miraculo? quod prius etiam honorat, Matrem eligens non tantum virginem, sed etiam conjugatam. Alij Theologi putant Christum elevasse matrimonium ad rationem sacramenti, quando ad primævum statum matrimonium reduxit, rescindens pluralitatè uxorum, & libellum repudij, & addens. *Quod Deus*

LECT. 6. DOMINICA II. POST EPIPH.

tripartita Nuptia factæ sunt in Cana Galilee, &c. Joan. 2.

PARS I. De sacramento Matrimonij. Nulla hæresis adeo solida est & impia, quæ non in aliquo amente mente, & insano cerebro locum reperiens, sed a doctores & propugnatores nacta sit. Hoc ipsum probant hæreses circa Matrimonium ortæ. Quidam enim dixerunt illud illicitum esse, immo in continentia fatane appellarunt. An non hi stolidi, qui suo se ore stultè condennarunt, cum ipsi ex Matrimonio fuerint orti? Hos prævidebat Apollolus ajens: spiritus manifestè dicit, quod in novissimis temporibus quidam discedent à fide attendentes spiritibus erroru, & doctrinæ damnoarum, prohibentium nubere. Tales fuerunt quidam dicit Eueratiæ, sive continentes, de quibus S. Irenæus: A Saturnino & Marcione exortit abstinentiam à nuptiis annuuntia variant, frustantes antiquam plasmationem Dei, & obliquè accusantes eum, qui masculum & feminam ad generationem hominum fecit. Sic & quidam Manichæi (teste S. Epiphano hæresi 40) Matrimonium contrahentes onus fatane explere dixerunt, addentes divinitam partem hominis esse Dei divinitam diaboli: nam umbilico & supra dicebant formationem Dei, ab umbilico & infra esse mala partu formationem, omniaque secundum voluptatem, stimulum, & concupiscentiam, & umbilico & infra fieri. An non hi in Deum impij & injuri? Alij dixerunt, si Adam non peccasset, non fore nuptias; quare Adam in Paradiso imitari volentes, fugiebant nuptias; & dicitur Adam: quia nudi obambulant, nudi orabant mares cum feminis, congregationemque suam vocabant Paradisum, sic Adæ in Paradiso nuditate imitari volentes. Initio tumultuum Belgicorum sales prodierunt Antverpiæ ex Hollandia. Annon hi cæci, rebellionem carnis, vulnusq; peccati considerare nolentes? Denique aliqui ex Anabaptistis voluerunt uxores esse communes, in conventualis suis promiscuam commisionem inducentes. Quid stultius, & secundus?

2. Tim. 4. lib 1. c. 30. Hæreses diverse circa matrimonium.

lib 1. c. 30. Hæreses diverse circa matrimonium.

Hæreses diverse circa matrimonium.

Deff 24. r. 2.

conjunxit homo non sparet. Quasi dicat. Unum & unam conjunxit, procul ergo uxorum pluralitas, & inseparabiliter conjunxit, procul ergo libellus repudij. Declaremus id similitudine. Matrimonium vitis erat manu Dei plantata, sed postmodum produxit luxuriantes palmites, & gemina sylvestria vitem hanc dedecorantia; pluralitatem scilicet uxorum, & repudij libellum; Christus tanquam celestis agricola vitam hanc expurgat, & gemina ista impura resecat, novumque gratiarum, novum Spiritus sancti colorem huic vitæ adijcit, ut jam felicitior sit in fructu, de suis lirculis beata proferens gemina, tot Martyres, tot Confessores, tot Virgines, tot sanctos Angelorum coheredes. Hæ sunt væ pretiozæ coram Domino non aqua sed vino plene: quas vvas protulit conjugium, non jam solum institutum ut primitus in officium naturæ, sed per Christum ad rationem sacramenti elevatum. Quod quidem vel factum est in Cana, dum his nuptijs sua præsentia benedixit, vel saltem tunc illius rei præsignificationem quamdam dedit, dum aquam in vinum convertit.

Si ergo queras, quid modo plus habeat matrimonium, ut legis novæ Sacramentum, quam antiquus habuerit in veteri lege? Resp. 1. Majorem habet firmitatem, quia antiquus matrimonium patiebatur solutionem per libellum repudij, patiebatur etiam divisionem per pluralitatem uxorum.

Secunda habet perfectiorem significationem, quia non significat solum futuram Christi & Ecclesiæ conjunctionem per incarnationem & charitatem, sed significat illam conjunctionem jam perfectè consummatam: ita ut propterea moxat Apolto. ut uxor diligat virum sicut Ecclesia Christum,

Matrimonium est Sacramentum.

Matr. 10. Simile.

An sit differentia inter antiquo & novo legu matrimonium.

Ephef. 5. h. 3.

rum, & vir uxorem sicut Christus Ecclesiam; ut non sit inanis representatio Christi & Ecclesiae in conjugio, quod Sacramentum magnum est, ob significationem perfectam illius unionis, quae est inter Christum & Ecclesiam, tanquam corpus suum mysticum, & tanquam sponsam suam.

23. Tertio, habet gratiam specialem, quam olim non habebat, quae est gratia sacramentalis, quam Christus ei sua promeruit passione. Sicut enim in Baptismo datur gratia regenerans, per quam specialiter Christo gignimur; in Confirmatione gratia ad proficiendam Christi fidem confirmans; in Eucharistia gratia nutrens & refectans vires; in Penitentia gratia vulnera sanans, & a morte peccati suscitans; in Extrema Unctione gratia consolidans contra languores animi & tentationes inimicini Ordine gratia specialiter sanctificans ad dignè obeunda ministeria sacra. Itam in matrimonio datur gratia specialis, conjuges sanctificans, amorem naturalem perficiens, adjuvans ad matrimonij subeunda onera, concupiscentiam refrenans, ut ad illicita distulcat, vel in matrimonio, vel extra matrimonium, ut unusquisque vos suam possideat in sanctificatione & honore, non in passione desiderij, sicut gentes quae Deum non noruerunt. Item datur gratia specialis ad sese mutuo supportandum, & ad educandam prolem in timore Dei, ad cooperandum aedificio caeteris Jerusalem, & reparandas ruinas Angelorum per generationem filiorum timentium Dominum; ad quem finem matrimonium est institutum.

Itaque gratia ista sacramentalis, quae in matrimonio datur, multiplices habet effectus. Est instar fræni concupiscentiam cohibentis, ne extra limites conjugales exundet. O quot conjuges ruerent in adulteria, vel alia in conjugio illicita, nisi benedictio Dei, & gratia Sacramenti custodiam & frænum eis injiceret! 2. Est instar stimuli ad amorem verum & perfectum conjuges instigantis, unde suspiciones, zelotypiam, dissidia remouet, affectionemque conjugalem omnia ista dirimentem excitat & perficit. 3. Est instar olei jugum ponderosum matrimonij (unde & conjugium appellatur) emollientis & alleviantis, unctio enim spiritalis gratiae in Sacramento data ad onera matrimonij ferenda, animum intus corroborat. 4. Est instar rotæ, quia cursum matrimonij, quem tota vita, conjuges debent trahere, volubilem reddit & facilem, etiam si per vias difficiliores, paupertatis, agritudinis, vel alterius calamitatis oportet pertransire; tandemque ad felicem viam & vitam suam perducat. 5. Denique est instar vini, quod aquam insuavem hoc est, varias tribulationes quae in conjugio reperiuntur, & instat aquae amaræ sunt in se convertit & amaritudinem tollit, consolationem adjiciens, vel quandam oblivionem inducens. Hoc est vinum de quo possitimus dicere: Da vinum iis qui amaro sunt animo, ne obliviscantur egenatus suos, & doloris sui non recordentur amplius. Hoc vinum Dominus dat conjugibus in Sacramento ritè dispositis, & aquam remouet mororis per varias tribulationes transcurrentibus.

Prov. 31. ne obliviscantur egenatus suos, & doloris sui non recordentur amplius. Hoc vinum Dominus dat conjugibus in Sacramento ritè dispositis, & aquam remouet mororis per varias tribulationes transcurrentibus.

Quia igitur solus Christus hoc gratiae vinum dare potest, ideo vocandus est ad nuptias, sicut ad has in Cana Galilæe nuptias vocatus legitur cum discipulis suis. Gentiles olim in suis nuptijs Deum Hymenaeum laudibus & hymnis invocabant, ut conjugio benediceret, existimantque eum esse Deum nuptiarum Praesidem. Depingebant tanquam juvenem speciosum, corona ex floribus odoriferis redimitum, una manu gerentem facem, altera velum sericum pallidi coloris, ab antiquis Flammæum vocatum, quia Flaminium uxorem illo caput ornabant. Quid corona illa est floribus decorata, nisi Letum, & festivum animum? Sed quia talis corona etiam facile marcescit, significabat quoque conjugij corporis quae voluptates non diu perdurare. Quid fax accensa designat? Ultrique coniuertudinem antiquam, qua olim noctu sponsa in sponsi domum traduerebatur, ob recentem adhuc verecundiam; imò in tenebris, vix sponsae thalamum adibat, unde deceptus fuit Jacob putans esse Rachelem, cum Lia foret. Significabat quoque fax ardens in manu Hymenaei affectum conjugalem nunquam extinguendum, sed etiam in nocte aduersitatis, & fidelitatem debere continuo ardere. Quid ulterius designat velum in sinistra? Denotat subjectionem perpetuam, quam sponsa sponsi se habere profiteatur; simulque cum oculi sedes sint pudoris, sponsae solebant obnubere velo oculos, cum matrimonium inibat; inde & nuptiae dicuntur. Sic Rebecca cum ducta fuit in domum Isaac sponsi sui, velo se ornasse legitur hunc Deum suum varijs laudibus & hymnis fibi optabant propitium, unde & Hymni nomen derivatum est, Hymnus enim quali Hymenæus cauitus.

Sed procul hæc Gentilium figmenta, procul eorum scitij Dei. Patet hodie quomodo Christus verus sit nuptiarum Deus, verus Hymenæus, dum divinitatis suae primum signum, & miraculum a nuptijs suscipitur, aquam in vinum convertens, in symbolum benedictionis nuptijs Christianorum imperitendae; per quam, ut diximus, aqua carnalis concupiscentiae in amorem supernaturalem vertitur. Ipse igitur advocandus est, qui in finem ulque saeculi sacra con nubia Praefes & Auspex. Ubi ipse adest omnia sunt felicia: ubi ipse adest, omnia sunt insaustra. Ubi ipse adest, Dæmonium nullam habet potestatem, ubi ipse adest, Amodæus accipit possessionem, & luxuriantem ex se naturam in recta propellit, & conjugio indecora. Ubi ipse adest, thorus est immaculatus, & per omnia honorabile con nubium, ubi ipse adest, zelotypia, & mulatio, discordia, aliaque vitia, vel humi-punt, & iter repuat. Ubi ipse adest, inter matrimonij

Effectus gratia matrimonialis. 1. 2. 3. 4. 5. Prov. 31.

Gen. 14. Gen. 14. spi.

spinas etiam flores novit producere, flores sancto-
rum desideriorum, flores bonorum meritorum, ex
quibus corona aeternae gloriae texatur, ubi ipse ab-
est, nonnulli spinae pungentes, augmentum curarum
tribuli & lolum malorum multorum recipiuntur.
Denique ubi ipse adest, vinum non deest gratia
spiritualis: ubi ipse abest, faeces solum manent, &
amaritudo mixta cum aqua carnalis concupiscentia.
Vis uno verbo completatur: ubi ipse adest, maledi-
ctione plena sunt, & speciem ac initium quoddam
habent inferni. Felices ergo qui eum advocant, e-
jusque gratiam inflicte sunt qui illum, illamque
negligunt. Venerem & Cupidinem, aut etiam
Mannonam in suis connubijs spectantes & advo-
cantes.

Maria ad nuptias invitanda.

Deinde vocanda est etiam cum Christo mater
Jesu, non enim sine mysterio dicitur, quod illa in
nuptijs Galilaeae adfuerit. Olim dicebatur Dea Ju-
no, Dea procreata, Dea felix connubijs conciliatrix,
ideoque invocabatur & ipsa in nuptijs. Hanc ficti-
tiam Deam excludit Maria, sicut Christus fictitium
Deum Hymenaeum. Ipsa nimirum est Sponsa, &
Virgo Virginitas, & Sponsarum primiciae, ac tute-
laris Diva. Ipsa est quae nuptijs impetrat vinum
pro aqua pia tua intercessionem, impetrat conjugii
amoris sanctum, celestemque gratiam, ac ne-
cessaria dona. Unde ipsa ait filios: *Et dicitur gratia*
Attende hic Virginis pietatem & sollicitudinem in
favorem conjugum. Quod si adeo sollicita est pro
temporalibus deest, etiam non rogatur, quid putas
factura est pro necessitate spirituali, & donis gra-
tiae a thero impetrandis, si conjugum precibus ad id
invocetur? Certè quantum ipsa aios sanctos luper-
rat gratia, merito, & gloria, tantum & eos superex-
cellit benigna erga nos pietate, & sollicitudine: id-
eoque specialiter dicitur Mediatricis nostra. Pro-
pterea etiam primam sanctificationem, quam Chri-
stus operatus est, veniens in hunc mundum, dam
Joannem in utero sanctificavit, per Mariam effecit:
*Ut audiret vocem Mariae. Elia. b. exulta vobis in-
fans in utero eius, sanctificationis gratiam median-
te Virginis voce percipiens.* Sic & primum mira-
culum per eisdem preces operatur, ut ubique Me-
diatricis electa ostendatur, & quaequid ad nos venit,
per ejus manus descendere deiciatur. Ad illam ergo
se conjuges convertant, ut benedictionem nup-
tialis sui per eam impetrent, & felicem inde pro-
gressum in matrimonio, ad prolem in fide & pieta-
te patiendam, fovendam, educandam, sortiantur.
Nam etiam Ecclesia eam cum filio specialiter ad-
huc effecit, ut vocat, conjugibus benedictionem
hanc impetrentis, *Domine Jesu Christe Fili Dei, &
Beata Virginitas Maria, qui in Paradiso Matrimo-
nium institui, si in officium, & pro nobis homo factus
etiam in Sacramentum, tua praesentia ac miraculo-
rum primitia dignanter illustrans: Tu per merita
& preces Virginis Mariae, & Communitatis Sanctorum,*

Rituale Romanum.

hos quos sacro matrimonio conjunxisti, benedicere di-
gnetur, & liberare ab omni ligamento, f. scinamen-
to, & maleficio fatana, & dare ei fecunditatem &
gratiam, qua libere possint uti matrimonio, a gene-
randum, & fovendum prolem gratam Deo & homi-
nibus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Maria proles conjugibus impetrat.

Denique cum Jesu & Matre ejus vocandi sunt
etiam ad nuptias Discipuli Jesu: *Vocatus est Jesus
cum Discipulis suis,* ait sacer textus. Non ergo hi
praetermerendi, quos secum voluit adducere; hi
vocandi & invocandi in quolibet connubio. Quid-
ita? Quia hi sunt optimi testes qui adhiberi possunt
connubijs. Hi sunt amici caelestis sponsi, qui
gaudio gaudent propter vocem sponsi, & favo-
rem ejus nobis conciliant. Hi vinum etiam loco a-
quae impetrare possunt conjugatis: nam & pro-
pter illos hoc primum miraculum edidit Christus
aquam vertens in vinum, ut manifestaret gloriam
suae: *Et dicitur discipulis suis,* ut hic dicitur. Certè
Apostoli Jesu pie invocati non infrequenter fec-
unditatem & felicitatem matrimonio impetra-
runt.

Admirabilis est haec de te historia, quae Romae
in templo S. Salvatoris de Lauro extat exarata, ubi
sic habent. Anno 1474. Joannes Mates & Catha-
rina Calagnita Barcinonenses, cum annos octo ce-
gissent sine prole, pro ea obtinenda voto domi-
cepto, & in S. Severi Ecclesia renovato, Sacrum so-
lemne celebrandum curarunt in honorem duode-
cim Apostolorum, accensis duodecim cereis cum
nomine unius Apostoli ad singulos cereos. Audie-
runt Apostoli vota precantium; nam spatio tre-
decim annorum sequentium duodecim proles ha-
buere, octo mascululos, quatuor foeminas, quorum
singulis unius Apostoli nomen indiderunt. Ex-
licet diu supervixerint, nullam ultra prolem sus-
ceperunt. Filii deinde post parentum mortem
singuli circa festum sui Apostoli, cuius nomen ge-
rebant, obierunt. Hoc ultimum Petrus Mates J.
U. D. Cubicularius Apostolicus, haec Romae in
matmore incidi curavit in S. Salvatore. Quod mar-
mor translatum est in claustrum, dum Ecclesia Pans III.
conflagravit.

Apostoli fecunditatem impetrant.

Apostoli fecunditatem impetrant.

Multi sunt qui Jesum non censentur vocare
ad nuptias suas, ideoque Infeliciter in
conjugio nanciscuntur, & vinum eis deest.
Primo inter hos recensendi sunt illi, qui sine
consul.

Infeliciter nanciscuntur.

Qua sunt sine consultatione cum Deo. Quae requiruntur ad electionem alicuius status.

consultatione cum Deo, matrimonialia foedera ne sunt, & non vocati ab illo statum conjugalem in eunt. Deus enim licet matrimonij sit auctor, non tamen omnes ad illud vocat; sed providentia sua particulari id inspirat illis quibus novit congruum ad salutem. Homines autem mundani id non attendentes, caeco gressu, & sine deliberatione maturata, sine consultatione cum Deo conjugio sese involvunt, sicque aeternitatis aleam jactant. Nam vere momentum est a quo pendet aeternitas quando de status electione decernitur, tunc ergo voluntas Dei follicite inquirenda. Quae ut agnoscat, aliqua praescribunt media rerum spiritualium periti.

In primis, ut serio cogitet homo finem ad quem creatus est, ut scilicet aeternum Deo fruatur: huc totus artatus cursus dirigendus est. Deinde coram Deo se sistat purgata conscientia, & intret in cor suum, cum indifferetia perfecte suam Deo offerens voluntatem, ut inspiret quod voluerit, paratus illud firmiter amplecti. Ulterius ne forte mundus suo pulvere oculos illos coniecit, & cogitare quid tunc velles fecisse, quam viam inisse? Denique confidat talentia, inclinationes, complexiones, vires omnesque quas potest rationes pro uno statu vel altero. Quibus omnibus perpensis, si aversionem aliquam sentire videtur ab aliquo statu, non censetur ad illum vocari: si ad alterum cum pace interna, & gaudio conscientiae, atque cum fiducia in Deum se moveri sentiat, illam potest amplecti. Nec refert quod non sit status perfectior, non enim ille omnibus convenit: nec omnes qui voluerunt sequi Christum, statim ab eo in suam sequelem sunt adoptati, sed aliquos illorum in suam domum remittit hujus perfectae sequelae partem idoneos non pauci possunt cum Loth dicere: Non possum in monte habitare, est hic Civitas parva salubrior in ea. Altitudo montium est mundicia continentium, qui ad montana scandere non possunt, civitatem parvam eligunt, in qua ab igne defendantur. Civitas parva est conjugium, non inculcatum numero, sed comparata cum altitudine continentiae & castitatis. quia conjugalis vita non quidem in virtutibus mira, sed tamen a supplicijs est securae: nec a mundo longe divisa est, nec tamen a gaudio salutis est aliena Ita S. Gregorius in Past. 3. p. admonitio 28.

Defectu itaque hujus consultationis, multis vinum deficiit felicitatis in nuptijs non vocato Jesu, aqua autem infelicitatis eidem superfluit. Arripunt aliqui statum matrimonialem, ut parentes imitentur, in eorumque negotia, vel officia succedant. Non considerant statum qui parenti congruit, non propterea filio congruere, nec qui uni fratri, etiam alteri convenire, cum non sit eadem complexio talentum, inclinatio, in parente & filio, in fratre & fratre; quod in Elau & Jacob nimis patuit. Alij consulete quidem videntur Deum,

sed ideo cum jam praevenerunt ejus inspirationem & consilium praevio affectu, & penae firmata resolutione; nec tam optant se divina conformare voluntati, quam ut Deus se conformet ipsorum inclinationi & resolutioni. Hoc nimirum fit praepostere, quia voluntas divina prius exquirenda est, quam nostra.

Neque vero solum ab eo exquirendum est, an ineundum sit Matrimonium, sed etiam cum qua persona: quia contingit personam eligi, quae impedimenta salutis sit allatura: si alteram elegisses, securior tibi salus fuisset. Hinc Sapiens: Domus edificata a parentibus, a Domino autem uxor prudens. Quasi dicat. Duo a parentibus filij quodam hereditario jure accipiunt, nobilitatem & opes: a uxorem prudentem licet parentes filijs magno studio perquirant, saepe falluntur: quia talem non tam parentes dant, quam Deus, ideoque rogandus est, ut dignetur providere. Legunt septuaginta Interpretes: Aptatur uxor viro a Domino. Non quilibet cuilibet viro apta uxor, sed illa tantum qua similes mores habet, in his consistit fundamentum conjugalis amoris. At similem simili copulare solus est Dei, qui omnium mores temperat, & solus perfecte concordiam novit, aut d. scordiam.

Frequenter autem punit Deus infamam electionem, malam vitam praeteritam conjugum, & frequenter dirigit hanc electionem ut felix sit ob bonam vitam praeteritam. Pars bona mulier bona, in parte timentium Deum habuit viro pro factu bona. Attendant igitur juvenes dissoluti, impudicij & ebrietatibus dediti, salutisque incurri ne Deus eos tandem punit infamata electione. Quae volunt invenire uxorem castam, piam, sobriam, cum nec casti sint, nec pij nec sobrij? Si aptatur a Domino uxor viro, in penam expectent porum: incontinentem, levem, maledicam, rixosam, quales ipsi sunt. Aut certe discant haec emendare tempore oportuno, quando agitur de statu totius vitae, de salute, de aeternitate, quae pendet ab hac electione. Audiant momentem Augusti. Si auctoritate uxores, servare vos uxores vestras; quales vultis eas esse de verbis Domini.

Secundo, hi Jesum non censetur vocare ad nuptias, qui sine debita intentione matrimonio se ingerunt, & propterea etiam his vinum solet deficere, & aqua tribulationis superabundare. Tales sunt qui primario respiciunt voluptatem carnalem, & propter illam conjugio sese involvunt, potius Venerem & Cupidinem advocantes ad suas nuptias, quam Jesum & Mariam, ut antea influmimus. Et hi quandoque matrimonio non tantum

Gen. 19.

Prov. 13.

Eccli. 16.

Aug. ser.

de verbis Domini.

Gen. 24.

2.

Quae sunt

debetis

intentionis

suum non

visciant.

extia-

extinguunt concupiscentiam carnalem, quam accendunt: ideoque extra limites conjugales feruntur ad turpitudines coijugii indecoras: imo & aliena conjugia nonnumquam polluere tentant. Tales etiam sunt qui primario opes vel honores respiciunt, & sic occasionem oblatam opulenti vel honorati connubii mox arripiunt; sine examine debito, & sine ea quam debent habere intentione aeternae salutis. Certè saepe punitur illorum temeritas, qui cum sint humiles aut inopes, in aequalia matrimonia ambiunt cum nobilibus aut divitibus, non considerantes illud:

Quam male inaequales veniunt ad aratra invenci, Tam premitur magno coniugis nupta minor.

Cum Adæ uxorem dedit Deus, similem dedit: *Faciamus adiutorium simile sibi*, non solum natura, sed etiam conditione & morum conformitate. Disparitas conditionis crebris invicere solet dissensionibus. Ferrum non cum argento & auro, sed cum alio ferro recte cohaeret; cum argento vel auro si miscetur, invicem dissiliunt: sic inaequalium connubia dissidiis sunt plena. Nauclerus gubernacula eligit pro magnitudine navis: cum navis est parva gubernaculum magnum, navis potius mergitur quam regitur: cum navis est magna, gubernaculum parvum navis impelli non potest. Vt pro gubernaculo est, uxor navim imitatur, si vir nobilis est, uxor tenuis; non tam regitur quam opprimitur, & contra si uxor illustris, vir tenuis, non potest uxorem regere & ad nutum vertere. Audi Chrysof. de horrantem pauperem ne ducatur divitem: *Est superbum mulierum genus, & perturbat omnibus expositum & cum superbia occasionem habent, non possunt in officio contineri; sed sicut ubi silva egrem concept, flamma feritur in altum, sic elata ordinem pervertunt, domus atque in virum occupant. Taceo vitia & contumelias: nihil illi intolerabilius.*

Simile.

Chrysof. de virginitate, c. 55.

Recla matrimonii intentio est triplex.

Quod si quæras, quæ debeat esse recta intentio incipientis matrimonium: Resp. triplicem finem posse intendi. *Primus* finis est mutuam auxilium. Homo enim inclinationem naturalem habet ad vivendum socialiter, ut mutua ope facilius tolerentur incommoda huius vite. Ad hunc finem institutum est matrimonium, in solatium solitudinis & sollicitudinis: *Non est bonum hominem esse solum, factimus ei adiutorium simile sibi.* An solum ad proles propagationem adiutorium istud datum est: imo & ad laborum & dolorum levamen, cæterasque vite necessitates. Hinc licitum est matrimonium, licet spes proles non addit, ut patet in sterilibus & matrimonio senum. *Secundus* matrimonii finis, & magis principalis, qui merito intendi potest, est procreatio proles. Debet verò intendi proles generatio, ut instruat in fide, pietate, timore Dei, sicque benedictionem aeternam consequatur, atque ita per matrimonium multiplicetur numerus electorum. Non ergo primaria intentio esse debet, ut hæredem domui reliquas, sed ut aeternorum bonorum hæredem infinitas prolem à Deo dilectam

& electam. Qui hanc intentionem habent, Jesum vocant ad suas nuptias. Hanc edocebat Angelus Tobiam dicens *Accipis virginem cum amore Domini, amore filiorum magis quam libidinis ductus, ut in semine Abrahæ benedictionem in filio consequaris. Tertius finis* qui intendi potest in matrimonio est, ut sit remedium concupiscentiae, nam & propter illud finem institutum est, dicitur Apostolo: *Propter fornicationem, unusquisque uxorem suam habeat.* Sciens Dominus quantos fluctus homo patitur à carne originali iustitia privatus, in remedium huius morbi voluit cedere matrimonium à se institutum.

Tob. 6.

Cor. 7.

Tertio hi Jesum non censentur vocare ad nuptias, qui accedentes ad matrimonii Sacramentum non sunt in statu gratiae. Hi enim benedictioni obicem ponunt, & novo peccato se obstringunt, si in peccato mortali accedant, & confessionem aut contritionem non præmittant. Hinc origo tot malorum in conjugis, quia sanctitatem & gratiam Sacramenti ne glexerunt, & ad illud se non preparaverunt. Nonne multi post Sponsi & Sponsae post impudicitias inter se, quas non audent Sacerdoti detegere, accedunt? Nonne multi post fraudulentas promissiones, & perniciosa mendacia, quibus eam quam ducere voluit, decepturunt? Nonne multi post ebrietates mortiferas, & alia peccata: Certè paucitatem sanctitatem Sacramenti, nec alia dispositione quam ad contractum in foro, aut ad profana convivia, accedunt ad Matrimonium. Moniti de præparatione, confessionem quidem & communionem perfunctorie præmittunt aliquot ante matrimonium diebus; reliquos dies non conscientiae & Deo, sed negotiis, necio quibus immergunt, & peccata irrepentia negligunt. Sic non mirum quod non pauci infelicia nanciscantur conjugia, conscientiae puræ vix advigilantes, ideoque ulterius in illis per maleficia & ligaturas Satan quandoque potestatem reperit. O utinam imitarentur Christiani pietatem Tobiae, orationem ferventissimam ad Deum conjugio suo præmittentis, & sic orantis: *Domine Deus Patrum nostrorum benedicant te caeli & terra, & omnes creature tuae. Tu fecisti Adam de limo terra, adisti que illi adiutorium Evam. Et nunc Domine, tu scis quia non luxuria causa accipio uxorem meam conjugem, sed sola posteritatis dilectione in qua benedicatur nomen tuum in sacula saeculorum.* Utinam imitentur Caeciliam, quæ Valeriano desponsanda tribus ante nuptias diebus ieiunabat sub byssina veste Cilicium gerens, orationi continuo vacabat, negotium istud Domino simplex commendabat. Ideo meruit à Deo gratiam impetrare ad convertendum Sponsum, & cū nuptiis integritatem conservandam. Vocaverat nimirum ipsa Jesum ad has nuptias, cum incortupta matre suadeco vinum ei non defecit, vinum puritatis sine faece corruptionis.

Quando accedentes non sunt in statu gratiae, Iesus non vocatur.

Tobi. 6.

Sed ut concludamus, quæstio illa nobis hic obiter se solvenda est quid agendum his qui imprudenter

Coniugio se ingererent non vocati, vel certe errant in delectu persone, ideoq; non nisi aquam tribulationis reperunt? Resp. hos non debere animum despondere, quia Deus in quolibet statu se inlicito non deserit hominem; sed dat gratiam sufficientem statui congruam, ut in illo recte vivere quilibet possit, si velit, & impedimenta superare. Deus enim non deest in necessariis, maxime cum noluerit statum certum prescribere singulis, sed electionem hominis arbitrio reliquerit. Talis ergo varia se potest solari consideratione.

Variata solatio afflicti in coniugio inauspicio.

Primo. Consideret difficultates & tribulationes quibus se comperit involutum, a Deo imitti, vel permitti in poenam transactae imprudentiae. Haec est pensio, quam ob intentionem voluptuariam, vel terrenam a conjugatis exigit Deus. Haec est aqua amara, quam vino nostro admiscet iusta providentia tua.

Secundo. Approbet hanc iustam providentiam, praeteritam cecitatem sic calligantem, offeratque se illi supplex petens patientiae gratiam, ut tolerare haec possit in satisfactionem. Petat auxilium efficax, quo possit transire inter tot spinas gratia divina caleatus. Deus adhuc potest de tribulis nvas, de spinis flores, & de aqua vinum producere, & mala nostra in bona convertere. Hoc fit, si de angustis conjugatibus saltem humilitatem & patientiam dicas.

Tertio. Consideret se coniugis vitia posse odio habere, ut personam, ut pote sibi Christi vinculo conjunctam, amare debere, & satagere ut eam possit Christo lucrari. Si maritum diligis, quia bonus, benignus, facilis, quam mercedem speras? At si iracundus est, difficilis, turbulentus, & diligis, coronam tibi fabricas, quia propter Deum diligis, Sic Christus onera & peccata Ecclesiae Sponsa sua patienter tulit, & suo sanguine exiavit.

Quarto. Consideret in conjugis Sanctorum similes contigisse spinas, & tantum abest, ut eis haec in salutis dilpendium cesserint, quin potius ad maiorem se legem perfectionis profecerint. Sic in mediis afflictionibus Sanctum Job uxor vexat, & ad blasphemandum impellit: at tunc ejus fiducia & patientia magis enituit. Sic S. Monica virum factum naeta patientia tamen & benignitate illum vicit, & convertit ad fidem. Vide haec latius in Tract. nostro de matrimonio, ex quo haec decerpsimus.

LECT. 4. tripartita.

AN MATRIMONIA PARVUM CONSENSU INVENIENDA. Nuptia olim.

EADEM DOMINICA.

Erat Mater Iesu sibi, vocatus est autem & Iesus

Iesum & Matrem eius ad has fuisse vocatos nuptias titulo cognationis, concors est sacrorum Interpretum sententia: unde & Maria noluit suam denegare praesentiam licet solitudinis amans esset: quia auxilio invitatus poterat esse sua sedulitate, qua patuit dum ipsa filium suum sollicito urget pro delectu vini supplendo. Atque etiam convivia con-

vocatis consanguineis olim in nuptiis celebrari solita, non solum ex hoc loco Evangelii colligitur; sed etiam ex antiquo testamento manifestum est. Sic Laban cum traderet Jacob filiam suam, vocatis amicorum turbis ad convivium fecit nuptias. Unde & Atheneus Ethnicus Convivii nuptialis causam recensens, sic dicit: *Morbis & legibus scitum est, ut in nuptiis epulum fiat, tum nuptiales Deos ut veneremur, tum ut pro testimonio id sit convivium, quod nuptiis placant nuptias.* Atque haec olim convivia a piis exercebantur cum timore Dei, ut patet Tob. 9. At nunc passim in luxum & abusus Christianis indignos abeunt; ita ut quibusdam non solum praesidere videatur Bacchus, sed & proserpina, furiaeque infernales cum suis tadis ardentibus; potius quam Christus aut Maria cum Geniis bonis. In illis enim non solum regnantem ebrietatem, sed & rixas, homicidia, gravemque sanguinis effusionem non infrequenter est cernere. Taceo alias dissolutiones, & inde crebro inausa multa exorta. exempla ea de re dedi in Tractu de sacramento matrim. lect. 5.

Convivia addeban- tur. Gen. 29.

Athe- nensium li. 5.

Olim apud Iudeos cui fierent nuptiae, unis dabatur de Sacerdotali ordine qui morem discipline legitime gubernaret, inquit S. Gaudentius tra. 9. ex traditione antiqua, cui faveat quod dicitur generaliter *Epulaberis coram Domino: tu & domus tua & Levita qui intra portas tuae est.* Atque hunc hic vocari Archidriaculum, sive tridriaculum & convivii praepositum, putat S. Gaudentius. Cui faver S. Thomas, dicens fuisse Principem & primum inter convivas, ideoque iussisse Dominum illi vinum propinari, videlicet primo inter discumbentes. Sic & Lyranus dicit: *Archidriaculum significat eum, qui principaliter inter convivas sedebat. Et probabile est quod fuerit aliquis Sacerdos illius temporis, qui stabat in nuptiis ad benedicendum, & ad ostendendum qualiter debbant procedere secundum legem & statuta seniorum.* Haec ille. Quicquid sit de hoc, & de more illo antiquo Sacerdotem vocandi ad convivium, & ad praesidendum nuptiali epulo; hocce tempore non congruere Ecclesiasticis haec nuptialia frequentare convivia, per varias rationes ostendimus in virga Aaronis tract. 4. lect. 11. de quo & Concilium Agathense olim statutum perhibens edidit cap. 28. & reperitur in cap. Presbyteri d. 34. his verbis: *Presbyteri, Diaconi, Sacerdotes, nuptiarum evitent convivium. Nec bicariis miscantur, ubi amatoriae cantantur & turpia, aut obiani versus corporum choreis & saltationibus exhibentur: ne auditis & visus sacrum ministerium deputati turpium spectaculorum atque verborum contagione polluantur.* Haec ibi.

Nuptiarum convivium olim Sacerdos intererat. S. Gaudent. tract. 9. Deut. 14. in Ioan.

Uterius, quia Mater Iesu ad has vocata fuit nuptias titulo cognationis, colligimus matrimonium illud consensu parentum & cognatorum fuisse initum: itaque docentur hic juvenes, si connubium ambiunt, de parentum & propinquorum tum in consensu id agere. Ratio est, quia ad parentes undum, spectat proliis providere in hoc gravi negotio, ideo-

Matrimonium consensu parentum. Matrimonium undum, ideo-